

Preot drd. Constantin MĂNESCU

PAMFIL ȘEICARU, CTITOR AL MĂNĂSTIRII „SFÂNTA ANA” DIN ORȘOVA

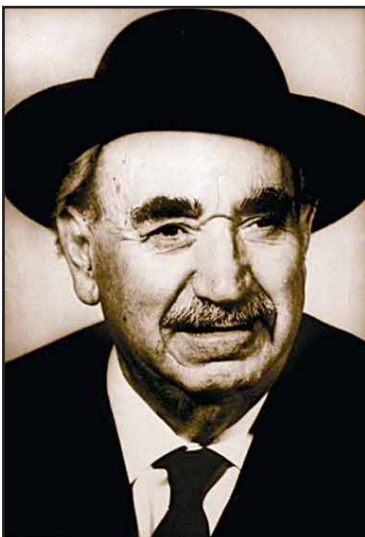
Printr-o întâmplare fericită, spre sfârșitul anului 2003, intram în posesia unor cărți scrise de Ovidiu Vuia și tipărite de Editura Almarom din Râmnicu Vâlcea. Acestea erau: „În grădinile lui Apollo” (două volume, 1999), „Spre adevărul Eminescu” (două volume, 2000) și „Sub zodia cărții și a studiului” („Cu Pamfil Șeicaru în exil”), trei volume, 2003. Regretata doamnă Nicoleta Mihăilă, lucrătoare la tipografia sus amintită, un suflet mare și o bună creștină, știind că slujesc la biserica de la Urșani, unde este îngropat marele om politic I. Gh. Duca, mi le-a oferit din toată inima, spunându-mi că la sfârșitul volumului al treilea, care cuprinde corespondența lui Ovidiu Vuia cu Pamfil Șeicaru dintre anii 1976-1980, se află unul dintre nenumăratele articole scrise de Pamfil Șeicaru, intitulat: „Un om necunoscut: I. Gh. Duca”.

Sincer să fiu, la vremea aceea nu știam mai nimic despre cei doi mari patrioți, care au ales să ia drumul exilului și să lupte, cu ajutorul scrisului, împotriva unui regim totalitar care s-a instaurat în România cu ajutorul puterii sovietice. Citind apoi, din curiozitate și cu un sentiment de revoltă determinat de gândul că toate valorile noastre naționale au plecat în străinătate, am aflat că Ovidiu Vuia era un ardelean plecat din țară în anii '70, medic specializat în patologia creierului, dar având în același timp și preocupări literare, scriind chiar și versuri, care a trăit în Germania ca refugiat politic și care a ajuns să corespundă cu Pamfil Șeicaru prin intermediul lui Traian Popescu, în editura căruia a publicat cartea tatălui său, Tiberiu Vuia, intitulată „Vacanțele destinului”. Mare mi-a fost bucuria, apoi, ca în cadrul unui pelerinaj la mănăstirile din județul Mehedinți, în ziua de 25 iulie 2014, când Biserica noastră sărbătorește, ca în fiecare an, „Adormirea Sfintei Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu”, să fim primiți cu mare căldură sufletească, eu și enoriașii care ne aflăm în pelerinaj, de către maica Justina Popovici, stareța Mănăstirii „Sfânta Ana”, ctitoria lui Pamfil Șeicaru. Fuseserăm colegi la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” de la Mofleni – Craiova, în perioada 1978-1983, și nu ne mai revăzuserăm de la absolvirea Seminarului. Așa m-am aplecat spre fascinanta personalitate a lui Pamfil Șeicaru, personalitate complexă, controversată dar, în esență, de o mare cultură, de un înalt patriotism și cu o intuiție extraordinară a cursului pe care aveau să-l ia evenimentele politice după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Am afirmat că este o personalitate controversată, pentru că stilul său incisiv, direct și acid, izvorât dintr-un talent

debordant, plin de energie și de imaginație, a făcut ca Pamfil Șeicaru să devină în țară un temut pamfletar și lider de opinie credibil, iar în exil – un rafinat analist al fenomenelor de politică internațională. Jurnalist, eseist, memorialist și prozator, exeget al societății în care a trăit, omul Pamfil Șeicaru a fost obsedat de un fapt care s-a și întâmplat, și anume de trădarea României de către cele două mari puteri, Statele Unite ale Americii și Anglia, și prăbușirea ei sub jugul imperialist rusesc, apoi sovietic. Este clar că scrierile lui au deranjat, atât pe colegii de breaslă, care nu s-au putut ridica la valoarea lui, cât și pe cei vizați de el în articolele din presă, fapt care a atras după sine o mulțime de invective cu care a fost gratulat în perioada interbelică, cum ar fi: „omul cu o mie de fețe”, „șacalul”, „șantajul și etajul”, „cea mai odioasă

întruchipare a gazetarului necinstit, versatil, afacerist, adevărat rechin al presei”². Marian Popa consideră că imaginea de „rechin de presă” a lui Șeicaru este creația unor adversari foarte puternici pe care gazetarul îi deranjase cu stilul agresiv în care își scria articolele³. Dincolo de aceste atacuri la persoana sa, izvorâte din invidie, posteritatea îi recunoaște meritele, considerându-l, pe bună dreptate, cel mai mare jurnalist român, creatorul presei moderne românești și chiar cel mai mare gazetar al României Mari⁴, după cum notează profesorul Fănel Teodorașcu. Un alt exeget, Mircea Coloșenco, merge chiar mai departe și îl așează pe Pamfil Șeicaru alături de pionierii presei române: Ion Heliade Rădulescu, Gheorghe Asachi și Gheorghe Bariț⁴.

Pamfil Șeicaru

Vede lumina zilei la 6/18 aprilie 1894 în comuna Beceni, județul Buzău. Se trage, după cum însuși o spune, „dintr-un șir de ciobani din Ardeal și din Pind”. „Bunicul său patern, Constantin Șeicaru, era originar din Mărginimea Sibiului, probabil din Șeica Mare sau Șeica Mică, fugit peste munți cu un văr, pentru a nu fi recrutat în armata chesaro-crăiască – și care s-a stabilit în Tăbărăști – Buzău, căsătorindu-se cu Ana Ifrimescu, cu care a avut șase copii. S-a făcut popă. De molimă, i-au pierit într-o săptămână toți copiii. Celui de-al șaptelea i-a schimbat numele, pentru ca să-i dea ursitoarele alt destin, devenind Haralambie Popescu, ajuns casier CFR”⁵. Acesta avea să devină tatăl lui Pamfil Șeicaru, căsătorindu-se cu Ana (născută la Ilici), care avea descendență aromână. Ea poseda o zestre substanțială, o casă mai mult decât spațioasă, o curte pe măsură, un loc în care avea să se ridice actualul edificiu al primăriei din Buzău, inclusiv terenuri petrolifere și magazine la Ploiești. Cei doi soți au

avut la rândul-le patru copii: Pamfil (1894-1980), Maria/Marica (20 iunie 1896-17 martie 1983), Virginia/Veguța (16 noiembrie 1903-14 decembrie 1977) și Constantin/Costică (1907-1984).

Studiile elementare și liceale le-a urmat în școli din Buzău, Tecuci și Bârlad, unde familia își urmează soțul și tatăl, transferat în interesul serviciului, în calitate sa de casier la căile ferate. Este elev la Liceul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Ploiești, dar va fi absolvent al Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu” din Bârlad, în 1914. Cursurile universitare le-a început la Iași, întrerupându-le din cauza intrării României în Primul Război Mondial, dar le-a finalizat după încheierea păcii, la Universitatea din București, fiind licențiat în drept. În perioada studiilor universitare, lucrează ca pedagog la Pensionul de Băieți „Macovei” din București (director I. Tutuc), dând meditații la istorie și geografie elevilor din clasele secundare. Din banii câștigați, trimitea lunar contra-costul lecțiilor de pian (60 lei) luate de surorile sale, Maria și Virginia, aflate într-un pension buzoian.

Din perioada studiilor liceale datează debutul său literar, mai precis din ziua de 1 iunie 1911, când semnează cu numele de Pamfil Popescu-Șeicaru. Publicația care i-a oferit șansa, și la care va rămâne colaborator statornic, intitulată „Freamătul”, Revistă literară și științifică, a apărut, mai întâi, la Tecuci (ianuarie-decembrie 1911, bilunar, avându-i ca directori pe Constantin Doboș și Dimitrie Sbârnea) și apoi la Bârlad (ianuarie-decembrie 1912), directori fiind George Tutoveanu și Dimitrie Sbârnea, secretar de redacție – Tudor Pamfile). Printre alți colaboratori s-au numărat: George Bacovia, Eugen Boureanu, Mihai Codreanu, Ion Petrovici și alții.

Debutul lui Pamfil Șeicaru constă dintr-o scenetă (în treisprezece tablouri, cu zece personaje), intitulată **Pe nemân-cate**, cu mențiunea autorului: „Acțiunea se petrece în zilele noastre într-un orașel, capitală de județ din sudul Moldovei”. Următoarea colaborare la revista „Freamătul” este o altă scenetă, titrată **De ce ne căsătorim?** (în trei tablouri, cu patru personaje), cu mențiunea autorului: „Acțiunea se petrece în zilele noastre”. După încetarea apariției revistei „Freamătul”, va colabora la „Răsăritul”, Gazeta intereselor generale, Bârlad, săptămânal condus de G. Tutoveanu (apărut, cu mici întreruperi, între 15 ianuarie 1912-23 aprilie 1915), cu cronici literare și plastice, opinii privind neaplicarea legilor la sate etc. În paralel, va colabora la o altă publicație bârlădeană, „Propaganda conservatoare”, Organ de presă al Partidului Conservator din județul Tutova (1913-1914). La sosirea în București, va colabora la „Steagul” (București, 1914-1916, director C.C. Bacalbașa) și la revista „Ramuri” din Craiova, care a avut o activitate foarte lungă (1905-1947).

În toamna anului 1915, a fost încorporat ca elev T.R. la Școala de Ofițeri în Rezervă din Iași. Aici, unde și-a început periplul militar, îl întâlnim, de la 28 mai 1916, redactor la revista „Versuri și proză” (director-proprietar Alfred Hefter Hidalgo), la care colaborau cu ilustrații: Iser, Victor Ion Popa, Ross – cu cronici literare sau recenzii la opere de Nichifor Crainic, Mihail Dragomirescu, Ion Pillat, Mircea Rădulescu, dar și de H. Ibsen, avansând idei percutante, interesante. Alți colaboratori: George Bacovia, I. M. Rașcu, Mihai Codreanu⁶.

Perioada de școlire militară a lui Pamfil Șeicaru se încheie concomitent cu intrarea României în război, alături de Antantă (4/17 august 1916). Este mobilizat pe frontul de reîntregire a României în Primul Război Mondial, ca sublocotenent și comandant de pluton de mitraliere, în cadrul Regimentului 17 Infanterie Mehedinți „Știrbei Vodă”, cum mărturisește George Tutoveanu. Trăiește pe frontul „de la Orșova până la Siret”⁷, se distinge prin acte de vitejie la Orșova, apoi în Munții Oituzului, la retragerea armatei noastre în Moldova, fiind stimat pentru curajul său, și de camarazii săi de arme. Este rănit la 29 august 1917 și decorat, la 25 ianuarie 1918, cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, prin Înaltul Decret nr. 132, de către Regele Ferdinand I, în prezența Reginei Maria și a generalului Alexandru Averescu. Motivul este detaliat în **Anuarul** cavalerilor acestui ordin: „Pamfil Șeicaru, decorat pentru vitejia și îndârjirea remarcabilă cu care, sub violentul foc de baraj de artilerie inamică, a comandat un pluton de mitraliere de la cota 771 (Cireșoia), la 27, 28 și 29 august 1917. În timpul bombardamentului inamic cu mortiere de tranșee fiind omorât ochitorul unei mitraliere, a luat personal conducerea focului acelei mitraliere, producând pierderi enorme inamicului și înlesnind, prin această acțiune, înaintarea infanteriei noastre”⁸. De asemenea, el a fost decorat de francezi, cu Crucea de Război

Mănăstirea Sfânta Ana din Orșova

Franceză („Croix de Guerre”), care i-a fost înmănată personal de general francez Berthelot. De menționat faptul că printre cavalerii Ordinului „Mihai Viteazul” se numără generalii Eremia Grigorescu și Henry Berthelot, lt. col. Ion Antonescu, generalii Alexandru Averescu, Ioan Dragalina, căpitani Grigore Gafencu, Ioan Mihalache, generalii Constantin Prezan, Anton Denikin,

Ferdinand Foch, Joffre Joseph, Petain, Sir Douglas Haig, în total 420 de ordine individuale și 42 de regimente cu drapel decorative, până la terminarea Marelui Război, între aceste nume celebre numărându-se și Pamfil Șeicaru.

În anii războiului, o minune se întâmplă în viața lui Pamfil Șeicaru, în care el vede puterea și ocrotirea lui Dumnezeu. În timpul luptelor grele duse pe Dealul Moșului de lângă Orșova, în vara și toamna anului 1916, a fost îngropat de viu chiar pe această coamă de deal, într-un tranșeu, de explozia unui obuz, împreună cu prietenul și camaradul său de arme, Petre Găvănescu. Scăpând amândoi cu viață, Pamfil Șeicaru s-a legat să ridice în acest loc, atunci când va avea posibilități materiale, o mănăstire în spiritul tradițiilor noastre românești, așa cum au făcut-o în atâtea rânduri, prin veacuri, după bătălii victorioase, Ștefan cel Mare și Sfânt, Matei Basarab, Mircea cel Bătrân, voievodul martir și sfânt Constantin Brâncoveanu și alți domnitori și ctitori de inimă⁹.

După această fericită întâmplare, este demobilizat, la 18 aprilie 1918, asemenea tuturor celor care erau studenți la încorporare, cu câteva zile de la semnarea Tratatului de pace de la București dintre România, pe de o parte, și Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia, pe cealaltă parte (24 aprilie/7 mai 1918), care a fost pentru țara noastră un veritabil dictat, numit și „pacea punică”, deoarece Puterile Centrale au impus României prin această pace condiții înrobitoare¹⁰. Începând cu această dată, aprilie 1918, dă curs vocației sale de gazetar și se consacră activității publicistice. Colaborează,

succesiv, la „Arena” (lași) și la „Tribuna”, unde face vâlvă prin tonul percutant al scrisului său, datorită căruia își va face, deopotrivă, prieteni și dușmani intoleranți. **Este începutul celei de-a doua perioade publicistice.** Scoate, la București, revista „Hiena”, publicație antiguvernamentală (ianuarie-martie 1919), întemeiată împreună cu scriitorul Cezar Petrescu, de care-l va lega o prietenie îndelungată. În martie-aprilie 1920, redacția acestei reviste se mută la Cernăuți, unde Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu, la solicitarea liderului românilor bucovineni, Iancu Flondor, editează revista naționalistă „Bucovina”, care ființează doar zece luni și 15 zile (10 martie 1919-25 ianuarie 1920). Scopul declarat era acela de a milita prin scris la perfectarea unirii, în toate domeniile constituționale cu Țara, a tuturor provinciilor românești care se aflaseră până atunci sub ocupații străine (Basarabia, Bucovina, Transilvania). Revine singur în Capitală, în care vreme Cezar Petrescu s-a dus la Cluj (unde a scos „Gândirea”). Tot la Cluj, Cezar Petrescu înființează cotidianul „Ora” (5 aprilie-4 septembrie 1921), finanțat de Constantin Argetoianu, vicepreședinte al Partidului Poporului, împreună cu generalul Alexandru Averescu.

Ulterior, din mai 1923, face parte din comitetul de redacție al revistei „Gândirea”, seria din București, la a cărei conturare ideologică de început participă cu principiul „culturalismului etnic”, așa cum alți colaboratori au avut și ei propunerile lor: Vasile Băncilă („duhul sărbătorii”), Radu Dragnea („supunerea la tradiție”), Petre Pandrea („autohtonismul ordinii juridice”), părintele Dumitru Stăniloae („românism și ortodoxie”), ca finalizarea curentului gândirist să-i aparțină lui Nichifor Crainic („autohtonism/românism și ortodoxie/creștinism”)¹¹.

Articolele sale scrise la diferite publicații din București au stârnit interesul unui anumit inginer milionar cu veleități jurnalistice, Titus Enacovici. Acesta i-a propus lui Pamfil Șeicaru o colaborare, din care a rezultat ziarul „Cuvântul”. Într-o autobiografie nedată, Pamfil Șeicaru mărturisea: „În 1923 am fost angajat la ziarul **Cuvântul** ca redactor-șef, proprietar fiind ing. Titus Enacovici. Articolul de fond (leit articol) era semnat de mine. În 1924 am fost ales președinte al Sindicatului ziariștilor. În 1927 am demisionat de la ziarul **Cuvântul** și am luat conducerea ziarului **Curentul**, al unei societăți anonime, unde am funcționat ca director și redactor-șef”¹². Va continua, totuși, colaborarea cu ziarul „Cuvântul” până în ianuarie 1934.

Datorită articolelor semnate de ziaristul a cărui semnătură era cea dintâi căutată în pagină, „Cuvântul” s-a situat, curând, pe primul loc în țară ca ziar politic. Ideea de a-l aduce și pe tânărul Nae Ionescu colaborator la rubrica spirituală din ediția de duminică, în urma numirii lui Nichifor Crainic ca secretar de stat, se va dovedi fatală. Simțind că „este lucrat”, îi încolțește ideea de a fonda propriul ziar. Pentru a-și îndeplini acest scop, vinde o parte din averea soției sale, Constanța Pătrașcu, precum și din averile sale. Bunicii paterni și materni fuseseră oameni cu stare, lăsându-i moșteniri considerabile. Acestea se aflau la Tăbăraști – Buzău, din partea preotului Constantin Șeicaru, și la Ploiești, din partea mamei lui Pamfil Șeicaru, unde era pământ petrolifer. După război, valoarea acestor proprietăți a crescut foarte mult, oferindu-i baza materială de la întemeia Societatea Anonimă „Curentul”, al cărui unic acționar, inițial, a fost doar el. Cumpără mai întâi o clădire aflată în centrul Capitalei și toate mașinile necesare tipăririi unui ziar și înființează unul dintre cele mai

importante ziare românești ale acelor vremi și ale întregului secol trecut, intitulat „**Curentul**”. Lansat pe 10 ianuarie 1928 (numărul era datat miercuri, 11 ianuarie, potrivit obiceiului vremii) și având drept moto pe frontispiciu: „Nu începem. Continuăm”, **Curentul** s-a dorit a fi, de la bun început, pariul câștigat al unei generații. Apariția acestui ziar, avându-l trecut pe frontispiciu/cap de ziar, ca director, pe însuși Pamfil Șeicaru, constituie intrarea în **cea de-a treia perioadă** a existenței sale publicistice și de deplină maturitate profesională și socială. Cu forța acestui ziar, care avea să apară până la 10 august 1944, Șeicaru va cunoaște gloria, prosperitatea, succesul social și chiar politic. În această perioadă este și deputat independent în 1928, 1931 și 1935, președinte al Societății Ziariștilor Români și membru în conducerea Societății Române de Radio. După propria mărturisire a lui Șeicaru, după zece ani de activitate, ziarul „Curentul” era înzestrat cu tehnologia de ultimă oră: rotativa Frankental, 18 lino-tipuri fabricate în 1938, plus model de rotativă, creată de M.A.N. Din acest tip s-au fabricat numai două exemplare, unul pentru ziarul „Presa” din Buenos Aires și altul pentru „Curentul”. Rotativa avea un dispozitiv care dădea posibilitatea să se tipărească și cărți. În septembrie 1939 s-au tipărit la această rotativă, în 35 de zile, 10 milioane de cărți de citire¹³. După 1941, ziarul avea un tiraj de peste 200.000 de exemplare (în duminici: 300.000), devenind al doilea cotidian dintre cele mai puternice ale țării (după clasicul **Universul**).

După cum era de așteptat, în urma acestui succes profesional și financiar, colegii de breaslă și chiar unele personalități politice și culturale ale vremii, orbiți de ură și de tempeste personale, i-au devenit adversari, nerecunoscându-i calitățile superioare și, îndeosebi, marele merit al lui Pamfil Șeicaru, și anume acela că a transformat, în perioada interbelică, presa într-o instituție de temut – a patra putere în stat, alături de corpurile legislative, juridice și executive. Aceștia i-au atribuit diferite porecle, dar și invective, cum este cea cu „șantajul și etajul”, care sună a injurie sau bătaie de joc. Aceasta îi este atribuită lui Nicolae Iorga, pe care îl citează și Vlaicu Bârna în memoriile sale, dar cu precizarea că ar fi vorba despre „o legendă”. „Se zicea că marele istoric, însoțit de un secretar al său, a suit într-o zi cu liftul la etajul de sus al curând inauguratului pe atunci Palat al „Curentului”. Când cabina de sticlă urca vertiginos din nivel în nivel, Iorga ar fi zis, arătând cu mâna: „Șantajul și etajul!”¹⁴.

Versiunea prezentată de Vlaicu Bârna este completată de Ioan Scurtu, care arată că Nicolae Iorga, prezent la inaugurarea Palatului „Curentul”, l-ar fi întrebat, prietenește, pe Șeicaru dacă este adevărată zicala „șantajul și etajul”. Într-o notă plină de ironie, gazetarul i-a răspuns istoricului că dacă povestea cu ridicarea unui etaj după fiecare șantaj realizat de el ar fi adevărată, palatul lui ar fi trebuit să se înalțe până la cer¹⁵. Legenda este contrazisă de un apropiat al lui Șeicaru din exil, René Alecu de Flers, în recenta sa carte, prin chiar relatarea lui Pamfil Șeicaru: „Nichifor Crainic a fost unul dintre marii mei adversari. Am lucrat împreună la „Cuvântul” și „Curentul”, dar n-am uitat ce făcuse el împotriva mea. Pe timpul când se construia Palatul Curentul la București, inventase sloganul „Șantajul și etajul”, nu așa cum se spune că ar fi fost Nicolae Iorga. Pe gardul de vis-à-vis de Palatul Curentul, scrisese cu litere uriașe sloganul menționat de mine mai sus”¹⁶.

Prosperitatea materială și renumele de care s-a bucurat

Pamfil Șeicaru în această perioadă de glorie a vieții sale nu l-au făcut să uite promisiunea că va ridica un locaș de închinare lui Dumnezeu. Vocația sa de ctitor s-a concretizat în mai multe direcții. Astfel, el a contribuit la ridicarea Monumentului eroilor de la Mărășești (Zeița Victoriei, sculptură de Oscar Han). A ridicat „Monumentul Eroilor Români” de la Val dy Roy, Soultzmat, Alsacia (Statuia mamei îndurerate, sculptură de Oscar Han), unde sunt îngropați 687 de militari români, prizonieri de război, căzuți în 1917, și „Troita Eroilor Români” de la Starîi Krîm (Ucraina). Din aceleași sentimente de stimă și recunoștință față de eroii neamului, a subvenționat cu îmbrăcăminte, hrană, întreținere în școli, nenumărați copii orfani de război. La Ciorogârla, comuna în care-și avea reședința, a ridicat, pe un teren primit în consecința Ordinului „Mihai Viteazul”, edificii destinate să găzduiască: dispensarul, primăria, școala și cantina aferentă, baia comunală; apoi Biblioteca Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu” din Bârlad și, în zona de baștină, monumentul de la Beceni – Buzău, dedicat lui Constantinescu-Beceni¹⁷.

Dar ctitoria sa principală, care îi poartă o veșnică pomenire, rămâne Mănăstirea Sfânta Ana, ridicată pe Dealul Moșului din orașul Orșova, „în memoria camarazilor săi din divizia I de pe Cerna, comandată de generalul Dragalina, care au căzut în timpul luptelor de la Cerna, Jiu, Olt, Argeș, Mărăști, Coșna Cireșoia”, dar și în memoria tuturor eroilor care au căzut pentru o Românie Mare¹⁸. Construcția mănăstirii a fost precedată de tăierea prin pădure a unui drum de acces, pietruit și lung de un kilometru și jumătate, ce urca din centrul Orșovei până la Dealul Moșului, drum realizat în anul 1935. El a fost, la început, numit Drumul Eroilor, deoarece era străjuit de șapte troițe și bănci de popas, sculptate în lemn de stejar masiv, închinat fiecărui regiment ce a participat la luptele de la Cerna și eliberarea Orșovei, în acele zile fierbinți din august-noiembrie 1916. Prin anii 1960, după nici treizeci de ani de la construirea lor, treptat aceste troițe au fost distruse de intemperii și de elemente ireproșabile, fiind iremediabil pierdute.

Între anii 1936-1939, Mănăstirea Sfânta Ana era ridicată pe baza unui proiect al arhitectului bucureștean Ștefan Peternei, execuția lucrărilor fiind condusă de inginerul Gheorghe Betelevici din Cernăuți și diriginte șantier fiind inimosul Grigore Sârbu, devenit ulterior primar al orașului Orșova¹⁹. Arhitectura mănăstirii se înscrie în maniera vechilor noastre biserici din lemn, cu inerentele modernizări aduse stilului rustic tradițional românesc. Pe o fundație de beton și piatră, pardosită cu cărămidă arsă, se înalță biserica propriu-zisă, din bârne încheiate în stil maramureșean, având șarpante din lemn și învelitoare cu șindrilă de brad.

În proiecție verticală, Mănăstirea „Sfânta Ana” este un ansamblu de clădiri desfășurate pe trei laturi ale unui pătrat, în centru aflându-se biserica cu plan trilobat și cu o turlă centrală, cu ferestre ce au avut inițial geamurile pictate în imitații de vitralii. Pereții interiori ai bisericii sunt căptușiți cu zidărie din cărămidă, în exterior păstrându-se forma naturală a lemnului. Pictura murală a bisericii a fost realizată de I. Ivănescu din București, cu vopsele în ulei aduse din Spania și Italia. Din nefericire, această pictură, realizată în spiritul tradiției iconografice bizantin-ortodoxe, a fost acoperită, în anii șaptezeci, cu un strat de var alb, ea păstrându-se azi, în forma inițială, doar în turn.

După încheierea lucrărilor, în anul 1939, mănăstirea

trebuia târnosită și introdusă în circuitul așezămintelor monahale ca mănăstire de maici, conform dorinței ctitorului. Hramul mănăstirii urma să fie cel al „Sfintei Ana”, după numele mamei lui Pamfil Șeicaru. Dar episodul Vasile Lăzărescu de la Caransebeș (21 octombrie 1933-12 iunie 1940), viitorul mitropolit al Banatului, a refuzat târnosirea, motivându-și opoziția prin aceea că lucrările de construcție nu au fost precedate de acordul Episcopiei și de îndătinata sfințire a locului de amplasare a mănăstirii²⁰. Pe de o parte, orgoliile personale ale celor două părți implicate în această problemă, episcopia și ctitorul, pe de altă parte izbucnirea, la 1 septembrie 1939, a celui de-al Doilea Război Mondial și anii grei ce au urmat, precum și instaurarea regimului comunist îndată după terminarea războiului, a făcut ca așezământul monahal de la Orșova să rămână în aceeași situație, fără să poată fi transformat într-un locaș de închinare sau rugăciune. Mai mult decât asta, lipsa oricărei conștiințe morale și a respectului față de cele sfinte a reprezentanților puterii politice din regimul ateist-comunist au făcut ca întregul complex să fie transformat în loc de agrement cu restaurant și spații de cazare, pictura fiind acoperită cu var. Catapeteasma bisericii mănăstirii și mobilierul din lemn au fost demontate și strămutate, în anul 1947, la Mănăstirea Timișeni, comuna Șag, județul Timiș²¹.

Acest lucru a fost posibil, deoarece mănăstirea nu a avut un statut clar, pricinuit de nerecunoașterea așezământului monahal de către autoritățile eclesiastice, fapt care a constituit pentru puterea politică a vremii o premisă de care s-a putut folosi pentru a transforma un locaș al rugăciunii, în bar și discotecă. La această situație de neimaginat a contribuit și faptul că, prin construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier – Orșova și aria adiacentă au devenit o zonă puternic industrializată, ce atrăgea numeroși reprezentanți ai autorităților statale comuniste, pe care existența unei mănăstiri i-ar fi stânjenit. Astfel, s-a ajuns ca pitoreasca zonă în care este amplasată mănăstirea să aibă altă destinație, fiind lipsită de dimensiunea ei duhovnicească vreme de 50 de ani (1939-1989).

Este adevărat că în această perioadă de tristă amintire s-au făcut demersuri importante pentru activarea acestui așezământ monahal, dar ele au fost reduse la tăcere de regimul comunist. Menționăm două dintre ele. În anul 1956, Patriarhul Justinian Marina încerca din răspuțeri să sfințească această mănăstire, desemnând chiar și o stareță care urma să conducă obștea monahală, dar totul a fost în zadar²². Pe de altă parte, ctitorul, aflat în exil, departe de țară și cu dorul nestins după glia strămoșească, se interesa permanent, prin scrisori trimise istoricului Radu Valentin, de soarta așezământului de la Orșova. Fiind înaintat în vârstă (avea aproape 81 de ani) și dorind să lase lucrurile clare în urma sa, din punct de vedere legal, Pamfil Șeicaru redactează un act prin care donează Mănăstirea Sfânta Ana cu clădirile anexe și cu terenul din jurul ei, Patriarhiei Române, respectiv Mitropoliei Olteniei, sub jurisdicția canonică și sub oblăduirea căreia se afla. Actul era întocmit în limba germană, la 24 martie 1975 și autentificat de notarul H. Wolfsteiner din München, Republica Federală Germania, donatorul făcând această mențiune: „Vreau să menționez că această mănăstire a fost construită de subsemnatul, fără donații ale poporului și fără folosirea unor sume publice”²³.

Mănăstirea „Sfânta Ana” de la Orșova își va încheia nefasta

odisee în 1990, când a fost reamenajată prin grija Mitropoliei Olteniei, a vrednicului de pomenire mitropolit dr. Nestor Bornicescu, și redată circuitului monahal, fiind sfințită la 2 decembrie 1990 de către Preasfințitul Damaschin Severineanul, episcop vicar al Mitropoliei Olteniei. Pe peretele de vest al bisericii, deasupra ușii de la intrare, se află pisană, cu următorul text: „Cu vrerea Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, ziditu-s-a această biserică între anii 1936-1939, în cinstea eroilor căzuți în Primul Război Mondial, 1916-1918, cu hramul „Adormirea Sfintei Ana”, 25 iulie, de către ctitorul Pamfil Șeicar, ca prinos de mulțumire lui Dumnezeu pentru salvarea vieții lui. S-a împodobit cu pictură și sculptură, veșminte și obiecte de slujbă, toate cu cheltuiala ctitorului. În perioada de dictatură comunistă, mănăstirea a fost ocupată de autoritățile laice, în care timp biserica a fost păgubită de pictură, înstrăinându-i-se sculptura etc. Din grija Î.P.S. Mitropolitul Olteniei, Acad. dr. Nestor Vornicescu, în 1990 a fost redată cultului ca mănăstire de maici, sub stăreția maicii starețe Justina Popovici. Împodobindu-se din nou cu pictură, de pictorii Maria și Grigore Popescu din Câmpulung Muscel, sculpturile de sculptorul Costică Moroșu din București, obiectele, precum podoabele, au fost realizate de donațiile creștinilor care se socotesc în rândul ctitorilor, dintre care cei mai importanți sunt aceștia: Monsenior Dr. Albert Rauch – Germania, Familia Voștinariu – Timișoara, Familia Țârlea – Orșova. S-a desăvârșit această lucrare bineplăcută lui Dumnezeu, prin sfințirea din nou ce s-a făcut în ziua de 25 iulie 1999 de către Î.P.S. Nestor Vornicescu înconjurat de un ales sobor. Primește, Doamne, jertfa aceasta ce se aduce de robii Tăi. Amin!”²⁴.

Se realiza, astfel, o reparație morală și istorică față de așezământul monahal ctitorit de Pamfil Șeicar, ce în mod nedrept a suferit din pricina avaturilor istoriei. Ctitorul ei, personalitatea cea mai puțin mediatizată a perioadei inter-

belice în cultura românească, își dădea obștescul sfârșit la 21 octombrie 1980, departe de țară, părăsit de proprii confrăți, intrat în penumbră la noile generații, abandonat de istoricii recenți, corpul neînsuflit fiind înhumat la cimitirul din Dachau, aflat pe fostul teren unde a funcționat lagărul nazist antisemit²⁵. A urmat îndeplinirea statornice dorințe a lui Pamfil Șeicar, aceea de a fi readus în țară și înmormântat la mănăstirea pe care a ctitorit-o. Duminică, 17 februarie 1991, rămășițele sale pământești au fost aduse în țară și înhume, temporar, la cimitirul Sfânta Vineri – Grivița din Capitală, alături de părinți, iar în ziua de joi, 20 octombrie 2005 a fost reînhumat, pentru totdeauna, în pridvorul Mănăstirii „Sfânta Ana”. Vineri, 21 octombrie, a avut loc Simpozionul: „Pamfil Șeicar – personalitate de primă strălucire a României secolului al XX-lea”, care a reunit la Orșova pe cei mai reputați istorici contemporani²⁶.

Pamfil Șeicar trăiește printre noi prin scrierile și ctitoriile sale, fiind o personalitate complexă și captivantă, grandioasă și enigmatică în același timp, rămânând o figură legendară în istoria presei românești, un nume peste care nu se va putea trece ușor și care va dăinui peste veacuri.

PAMFIL ȘEICARU, THE FOUNDER OF “SAINT ANA” MONASTERY FROM ORȘOVA

The article presents information regarding the family and the career of Pamfil Șeicar. He participated at the First World War; he was wounded and decorated for his heroic acts on front. His main foundation was “Saint Ana” Monastery from Orșova which was dedicated to the memory of his comrades from the front and to the heroes that fought for Great Romania.

Keywords: Pamfil Șeicar, First World War, “Saint Ana” Monastery, Orșova, heroes

NOTE

1 Biserica Urșani, Horezu cu hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului”.

2 Florian Bichir, *Pamfil Șeicar. Un condei de geniu, strivit între două date: 23 august 1944-23 august 1976*, Editura Militară, București, 2014, p. 12.

3 Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, Editura Fundația Luceafărul, București, 2001, vol. I, p. 775.

4 Mircea Coloșenco, *Ziaristul total: Pamfil Șeicar*, în „Convorbiri literare”, anul CXXXIX (2005), nr. 11 (119), noiembrie 2005, p. 75.

5 Pamfil Șeicar, *Epistolar. Scrisori din exil (1968-1978)*, Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco, Editura Elion, București, 2001, p. II.

6 Mircea Coloșenco, *op. cit.*, p. 76.

7 Almanahul omagial „Curentul în al XV-lea an”, București, 1942, p. 165.

8 Pamfil Șeicar, *op. cit.*, p. II.

9 Stavrofora Justina Popovici, *Mănăstirea Sfânta Ana și ctitorul ei Pamfil Șeicar*, Editura MJM, Craiova, 2008, p. 49.

10 *Istoria Românilor*, vol. VII, tom. II, *De la Independență la Marea Unire*, Editată de Academia Română, coordonator Acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 449.

11 Mircea Coloșenco, *op. cit.*, p. 76.

12 Victor Frunză, *Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicar*, Editura Victor Frunză (evf), București, 2001, p. 10.

13 Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, Editura Compania, București, 2003, p. 645.

14 Vlaicu Bârna, *Între Capșa și Corso*, ediția I, Editura Curtea Veche, București, 1998, pp. 117-118.

15 Florian Bichir, *op. cit.*, p. 44.

16 René Alecu de Flers, *Pamfil Șeicar cum a fost – Un erou al întregirii naționale și jurnalist de faimă al României*, Ediție îngrijită și postfață de prof. Constantin Juan Pietroi, Editura Didahia - Severin, Drobeta-Turnu Severin, 2009, p. 80.

17 George Stanca, „Șantajul și etajul”. *Pamfil Șeicar, între legendă și adevăr*, Editura Adevărul Holding, București, 2012, p. 22.

18 Pamfil Șeicar, *op. cit.*, p. 353.

19 Stavrofora Justina Popovici, *op. cit.*, p. 51.

20 Ibidem, p. 53.

21 Ibidem, p. 67.

22 Ibidem, p. 54.

23 Pamfil Șeicar, *op. cit.*, pp. 353-355.

24 Stavrofora Justina Popovici, *op. cit.*, p. 68.

25 Mircea Coloșenco, *op. cit.*, p. 79.

26 George Stanca, *op. cit.*, pp. 228-230.